

Det handlar faktiskt om att flickor ska gå i skolan

I en debatt nyligen hörde jag en företrädare för en av de tyngre internationella aktörerna i Afghanistan säga att "det här handlar faktiskt inte om att små flickor ska få gå i skolan." Underförstått var att det är något betydligt viktigare som står på spel – exakt vad förblev dock oklart. Och faktum är ju att det inte minst är bristen på gemensam strategi och gemensamma mål som har lett det internationella samfundet i Afghanistan in i den återvändsgränd, som man nu försöker backa ut ur.

FÖR SAK ÄR DET hela dess bättre inte så komplicerat. Det vi vill uppnå är just att barn, både flickor och pojkar, kan gå i skolan, att gravida kvinnor får mödravård, att afghaner som bor i fattiga byar får tillgång till hälsovård och att samhällets kanske mest utsatta, de funktionsnedsatta, får möjlighet att bidra till utvecklingen. Saker som vi vet att vi kan åstadkomma – idag och framöver, även om de politiska förutsättningarna skulle försämrats.

I DEN FÖRHANDLINGSPROCESS mellan företrädare för den afghanska regeringen och representanter för talibaner och andra motståndsgupper, som nu står på den politiska agendan, kommer kompromisser att behöva göras – från bägge sidor. Det ligger nära till hands att det blir de afghanska flickorna och kvinnorna som då får betala priset.

Vi vet att det talibanerna kallar "våra kvinnors ärbarhet" är ett centralt motiv för deras kamp mot västinflytande. I villkoren för denna ärbarhet ingår att det är männen som bestämmer över kvinnliga familjemedlemmar. Kvinnorna har alltså inga individuella rättigheter och kan inte utforma sina liv efter eget huvud. (Läs Nancy Hatch Duprees intressanta krönika för att få en bredare bild av genusfrågorna!)

VI VET OCKSÅ ATT DE KLANLEDARE och före detta krigsherrar som dominerar det Höga Fredsrådet, den församling som president Karzai tillsatt för att driva försoningsprocessen, knappast kommer att slå sina pannor blodiga för att värna de afghanska kvinnornas rättigheter. Det är inte heller troligt att de 8-10 kvinnor som placerats i denna församling på 70 personer kommer att kunna göra sig gällande i någon avgörande utsträckning.

HÄR HAR SÅLEDES OMVÄRLDEN en viktig funktion som påtryckningsinstrument. Oro över hur en försoning med talibanrörelsen kan komma att påverka de afghanska kvinnorna har också börjat uttryckas offentligt. Både USA:s utrikesminister Hilary Clinton och förra presidenthustrun Laura Bush har uppmärksammat problemet. (När når mänskligheten den punkt då även herr Clinton och herr Bush börjar bekymra sig?) Också en afghansk tidning publicerade nyligen en ledarartikel i ämnet: "Talibanernas åsikter om kvinnor och deras rättigheter var mycket tydliga under deras maktinnehav och är det fortfarande i de områden där de har inflytande. Det vore absurt att tro att talibanerna kommer att acceptera kvinnors deltagande och närvaro." I detta läge söker den afghanska regeringen spela ned problematiken. I en debatt i FN:s säkerhetsråd i slutet av oktober deklarerade Afghanistans FN-ambassadör: "Jag kan försäkra att kvinnors rättigheter kommer att förbli en prioritet i varje fredssamtal, i vartenda steg som tas i försoningsprocessen."

MEN VI KAN INTE UTGÅ IFRÅN att vare sig lugnande uttalanden eller fromma förhoppningar räcker för att värna de framsteg, som uppnåtts under det gångna decenniet vad gäller de afghanska kvinnornas situation – och, inte minst viktigt, för att driva denna utveckling vidare. Omvärlden, även vi inom SAK, bör följa frågan noga och analysera hur vi kan bidra till att undvika bakslag. •

Ann Wilkens, styrelseordförande, Svenska Afghanistankommittén (SAK)